

Reforma finansów jednostek samorządu terytorialnego – czy samorząd czeka rewolucja?

Reform of the finances of local government units – is local government facing a revolution?

dr Wiktor Klimiuk

Radca prawny, wykładowca na Uniwersytecie Warszawskim

Streszczenie

Publikacja ma na celu przedstawić spojrzenie autora na plany reformy finansów jednostek samorządu terytorialnego (dalej: JST). Reformy poprzedniego rządu spotkały się z protestami wielu samorządów, zwłaszcza tych zamożniejszych. Obecny rząd proponuje odejście od tych zmian i prezentuje własne rozwiązania, które w jego opinii wzmacniają autonomię i finanse JST. Główne postulaty realizowane przez projekt nowej ustawy¹ to:

- 1) ustalenie stałego udziału JST w podatkach dochodowych, liczonego od dochodu,
- 2) zmiana rodzajów subwencji ogólnych,
- 3) zniesienie minimalnego progu, od którego przysługuje subwencja, oraz
- 4) potrącanie wkładu do subwencji z przysługujących samorządowi udziałów z podatków zamiast dokonywania wpłat.

Istotną kwestią jest również zwiększenie udziału sektora finansów samorządu terytorialnego w finansach publicznych poprzez realne zwiększenie udziału w podatkach. Wydaje się jednak, że do ostatecznej oceny reformy wymagana będzie znajomość kolejnych posunięć rządu w kwestiach nieporuszanych w ustawie, jak np. kwestii dotacji celowych.

Słowa kluczowe: jednostki samorządu terytorialnego, reforma, subwencje, udział w podatku.

Abstract

The publication aims to present the author's view on plans to reform the finances of municipal units. The reforms of the previous government were met with protests from many local governments, especially the wealthier ones. The current government proposes a departure from these changes and proposes its own changes, which in its opinion strengthen the autonomy and finances of municipal units. The main demands implemented by the draft new act are to establish a permanent share of municipal units in income taxes calculated on income, change the types of general subsidies, abolish the minimum threshold for subsidy eligibility, and deduct the contribution to subsidies from the municipal shares from taxes instead of making payments. An important issue is also to increase the share of the local government finance sector in public finances by actually increasing its share in taxes. It seems, however, that the final assessment of the reform will require knowledge of the government's next steps on issues not covered in the act, such as the issue of targeted subsidies.

Keywords: municipal units, reform, subsidies, share in tax.

1. WPROWADZENIE

Do Sejmu trafił szumnie zapowiadany przez Ministerstwo Finansów projekt nowej ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego². Według zapowiedzi rządu ma on zmienić podejście do finansów samorządu terytorialnego i ugruntowane od kilkudziesięciu lat zasady finansowania JST. Należy podkreślić, że zmiany te nie są wprowadzane w formie nowelizacji, ale przedstawione jako zupełnie nowa ustawa. Pytanie, czy tak jest w praktyce?

Zgodnie z uzasadnieniem projektu ustawodawca chce uzyskać większą elastyczność systemu finansowania samorządu terytorialnego, jego większe zobiektywizowanie i ustabilizowanie, a także chce zwiększyć autonomię JST w tym zakresie. Zakładane cele mają być osiągnięte za pomocą czterech narzędzi:

- 1) zmiany w zakresie dochodów JST z tytułu udziału w podatkach dochodowych (podatku dochodowym od osób fizycznych [dalej: PIT³] oraz podatku dochodowym od osób prawnych [dalej: CIT⁴]);

- 2) określanie potrzeb finansowych JST oraz oparcie ich finansowania na dochodach własnych;
- 3) wydzielenie miast na prawach powiatu jako oddzielnej kategorii JST w ramach systemu dochodów samorządu terytorialnego;
- 4) wprowadzenie jednej rezerwy uzupełniającej dochody JST. Zaznaczyć trzeba, że szczególnie dwie pierwsze zmiany mają mieć charakter rewolucyjny. Żeby natomiast ocenić charakter i pożyteczność tych zmian, należy przeanalizować najważniejsze postanowienia proponowanej ustawy.

2. ZMIANA SPOSOBU OBLICZANIA UDZIAŁU W PIT I CIT

W dotychczasowym stanie prawnym⁵ kwotę rocznego dochodu JST z tytułu udziału we wpływach z PIT i CIT ustala się przez pomnożenie ogólnej kwoty wpływów z danego podatku przez wskazany w ustawie współczynnik i wskaźnik równy udziałowi należnego PIT od podatników zamieszkałych na obszarze gminy lub udziałowi należnego CIT od podatników posiadających siedzibę na obszarze gminy w ogólnej kwocie należnego podatku.

Planowana zmiana dotyczy sposobu wyliczenia podatku. Wysokość udziału w danym podatku ma wynosić pewien wskazany procent od dochodu (zakładany jest udział w PIT dla gminy – 7,0%, dla miasta na prawach powiatu – 8,6%, dla powiatu – 2,0%, dla województwa – 0,35%, a w CIT dla gminy – 1,6%, dla miasta na prawach powiatu – 2,2%, dla powiatu – 1,7%, dla województwa – 2,3%). Kluczową różnicą jest wyliczenie udziału w podatkach dochodowych od dochodu, a nie od podatku. Co istotne – nie jest to nawet podstawa podatku dochodowego, bo przepis jednoznacznie wskazuje dochód jako podstawę. Oznacza to, że zastosowania w tym przypadku nie mają przepisy o kwocie wolnej od podatku oraz o zwolnieniach podatkowych zawarte w ustawach o podatkach dochodowych⁶.

Celem tego zabiegu jest oderwanie wpływów finansowych JST pochodzących z podatków państwowych od bieżących zmian w naliczaniu podatku dochodowego, czyli niestosowanie automatycznie do udziału JST w tym podatku zmian wynikających np. ze zwiększenia kwoty wolnej od podatku albo wprowadzenia nowych zwolnień. Zdaniem projektodawcy pozwoli to na ustabilizowanie dochodów samorządu w tym segmencie.

Z obliczeń Ministerstwa Finansów wynika, że tak obliczany udział znacznie przewyższy dotychczasowe dochody samorządu z tego tytułu.

Zauważyć trzeba, że mogą się pojawić problemy interpretacyjne w sytuacji podatników, których dochód jest zwolniony z opodatkowania lub mieści się w kwocie wolnej od podatku. Zobowiązanie podatkowe takiego podatnika wyniesie wówczas 0 zł, a udział JST się nie zmieni. Powstaje zatem pytanie, czy udział może być wyższy od całego zobowiązania podatkowego i czy można w ogóle wypłacać udział mimo braku wpływów. Wydaje się, że jest to dochód gwarantowany JST i Skarb Państwa musi wypłacić procentowy udział od dochodu mimo braku wpływu środków finansowych od podatnika. Jest to interpretacja niekorzystna dla Skarbu Państwa, lecz wydaje się spójna z zamierzeniami projektodawcy, który jest

przedstawicielem Skarbu Państwa. Pamiętać jednak należy, że interpretacja sądów może być inna.

Inną kwestią jest brak wpływu progresywnej stawki opodatkowania w PIT na wysokość środków pieniężnych przekazywanych JST. W przypadku wejścia w wyższy próg podatkowy organy podatkowe pobierają znacznie wyższy podatek, ale nie dotyczy to JST. Przy założeniu, że fakt ten jest uwzględniony w wyliczeniach Ministerstwa Finansów, zaznaczyć trzeba, że w miarę postępowania inflacji udział JST w podatku będzie malał. Czyni to w tym aspekcie nowy sposób wyliczania mniej odpornym na negatywne zdarzenia gospodarcze i recesję.

Kolejną kwestią z tym związaną jest wspomniany wzrost sumy środków pieniężnych przekazywanych JST. Odbywa się to kosztem wpływów do budżetu państwa. Jednym z głównych założeń reformy jest więc po prostu „dosypanie pieniędzy” samorządom i głównie ta zmiana wywoła efekt w krótkim terminie czasowym. Nie jest to natomiast zmiana systemowa.

Projektodawca zaznacza również, że ustabilizuje to finanse samorządu, gdyż w razie obniżki podatku dochodowego, jak to stało się za poprzedniego rządu, albo zwiększenia kwoty wolnej od podatku bez zmian pozostanie wysokość udziału JST. W teorii tak jest rzeczywiście, jednakże następnym razem przy wprowadzeniu korekt w podatkach dochodowych ustawodawca może bez problemu zmienić dodatkowym zapisem wysokość udziału JST w podatku. Może być to wprawdzie kwestionowane na podstawie art. 167 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r.⁷, czego efektem może być odebranie samorządowi środków finansowych bez zmniejszenia zakresu zadań, jednakże działo się tak również w ubiegłych latach i nie zostało przez Trybunał Konstytucyjny w żaden sposób uznane za niezgodne z powyższym aktem prawnym. Niemniej jednak, mimo że w praktyce nie chroni to systemu przed dalszymi ingerencjami, to pod kątem prawnym zapis ten jest krokiem w tym kierunku.

3. NOWY SPOSÓB OBLICZANIA SUBWENCJI I ICH FINANSOWANIA

Bez wątplenia najbardziej rozbudowaną zmianą jest reforma systemu subwencji. W obecnym stanie prawnym subwencje dzielą się na:

- 1) wyrównawczą,
- 2) oświatową,
- 3) rozwojową oraz
- 4) równoważącą albo regionalną.

Ta pierwsza nazywana jest powszechnie janosikowym i nakłada na bogatsze JST (gminy o dochodzie powyżej 150,0% średniej krajowej, powiaty – powyżej 110,0% oraz województwa – powyżej 125,0%) obowiązek wpłat pieniężnych na rzecz subwencji dla biedniejszych JST (gminy o dochodzie poniżej 92,0% średniej krajowej, powiaty – poniżej 90,0% oraz województwa – poniżej 75,0%). Część uzupełniająca tej subwencji jest zależna też od innych czynników, jak np. stopa bezrobocia.

Projekt nowej ustawy zakłada następujący podział potrzeb:

- 1) wyrównawcze,
- 2) oświatowe,

- 3) rozwojowe,
- 4) ekologiczne,
- 5) uzupełniające.

Projektodawca używa terminu „finansowanie potrzeb” i ogranicza użycie wyrazu „subwencja”, lecz wydaje się, że jest to jedynie zmiana nazewnictwa bez zmiany znaczenia rzeczywistego pojęcia.

Niemniej inaczej będzie wyglądał system finansowania w zakresie zarówno wpłat, jak i wypłat środków pieniężnych.

Przede wszystkim w podstawie wyliczenia potrzeby wyrównawczej rzeczywistą liczbę mieszkańców danej JST ma zastąpić liczba przeliczeniowa, która ma być ustalana na podstawie liczby mieszkańców faktycznie zamieszkałych w danej JST, skorygowanej o indeks potrzeb wydatkowych. Ten ostatni będzie wyliczany na podstawie odpowiedniego przepisu ustawy. Przy czym to minister właściwy do spraw finansów publicznych określi, w drodze rozporządzenia, dla poszczególnych kategorii JST obszary wydatkowe i wartości ich wag, determinanty wpływające na potrzeby wydatkowe w danym obszarze wydatkowym oraz wysokość współczynników regresji dla poszczególnych determinant. Sposób ten ma pozwolić na wzięcie pod uwagę różnicowania potrzeb wydatkowych.

Należy zauważyć, że ta zmiana systemowa nie jest całkiem zbieżna z jednym z podstawowych celów ustawy, czyli zwiększeniem autonomii i samodzielności JST. Zamiast przejrzystego systemu przeliczania środków wedle liczby mieszkańców nowe zasady pozwalają na sztuczne modyfikowanie tej liczby aktami prawnymi niższego rzędu przez Ministra Finansów. W uzasadnieniu projektodawca wspomina o skomplikowanych mechanizmach opracowanych z pomocą Banku Światowego. Wprowadzenie takiej zasady nie sprzyja również pewności źródeł finansowania. Trudno oczekiwać, że każda JST będzie w stanie wyliczyć na podstawie rozporządzenia kwotę przysługujących środków, co więcej – mechanizm został zaprojektowany tak, aby dane w rozporządzeniu były łatwe do zmiany.

Oczywiście nie można całkiem zanegować argumentów projektodawcy. Ingerencja państwa w wysokość otrzymywanych przez JST środków finansowych w zakresie ich potrzeb wydatkowych jest elementem decentralizacji systemu samorządu terytorialnego, wyznaczającym jego granice. Nie zmienia to jednak faktu, że zwiększenie ingerencji państwa w tym aspekcie jest sprzeczne intencjonalnie z głównymi ideami ustawy.

Zmiany dotyczące potrzeby oświatowej (większe finansowanie wychowania przedszkolnego), potrzeby rozwojowej oraz zamiana subwencji równoważącej i regionalnej na ekologiczną i uzupełniającą mają na celu pewną korektę kluczowych czynników, ze względu na które JST mają otrzymywać środki finansowe. Jest to przeniesienie akcentów, ale nie zmiana systemowa.

Istotne przekształcenie jest natomiast planowane w zakresie wpłat na wymienione potrzeby. Projektodawca wymienia trzy główne zmiany w zakresie „korekty zamożności”, jak wedle ustawy nazywać się ma system wpłat:

- 1) korekta zamożności liczona byłaby na podstawie zarówno dochodów podatkowych, jak i subwencji ogólnej, która w obecnym systemie nie jest uwzględniana;

- 2) parametry korekty będą jednolite dla wszystkich kategorii JST (jeżeli wskaźnik zamożności danej JST będzie większy od 120,0% wskaźnika zamożności danej kategorii JST, to korekta zamożności stanowić będzie 50,0% nadwyżki wskaźnika zamożności danej JST ponad 120,0% wskaźnika zamożności danej kategorii JST);

- 3) JST nie będzie ponosić wydatków na rzecz budżetu państwa w postaci wpłat janosikowego. Korekta zamożności dokonywana będzie co do zasady poprzez obniżenie kwoty zwiększonych dochodów z PIT i CIT.

Pierwsza zmiana wynika przede wszystkim z wycofania się z proggu, od którego przysługuje subwencja. W związku z powyższym także najbogatsze samorządy mogą otrzymać subwencję na niektóre potrzeby. Wyłączone jednak zostają z tego subwencje na potrzeby oświatowe i rozwojowe. Chodzi o uniknięcie sytuacji, w której danej JST przysługuje subwencja, ale jej część albo całość zostaje potrącona w wyniku korekty zamożności, dlatego też subwencja potrącana jest jako pierwsza. System ten wydaje się bardziej skomplikowany niż dotychczasowy, ale w praktyce nie przyniesie fundamentalnych zmian – bogatsze samorządy i tak będą musiały do systemu dopłacić i subwencji nie otrzymają, a uboższe samorządy i tak subwencję otrzymają.

Druga zmiana określa jednolity próg zamożności, od którego JST staje się płatnikiem subwencji. Zamiast 110,0%, 125,0% i 150,0% zostaje wprowadzona jednolita stawka 120,0%. Zrównuje to sytuację wszystkich poziomów JST. Jest to system prostszy, nie uwzględnia jednak dużo większej rozbieżności w zamożności w przypadku poszczególnych gmin niż w przypadku np. powiatów.

Trzecią zmianą jest ponoszenie obciążenia fiskalnego w formie partycypacji w tworzeniu subwencji ogólnej w postaci obniżenia kwot z podatków dochodowych zamiast wpłat. Pomimo deklarowanej rewolucyjności tego rozwiązania w rzeczywistości niewiele ono zmienia. Zamiast pobierania wpłat z podatków i potem wpłacania na rzecz subwencji JST otrzyma różnicę między jedną wartością a drugą. Jest to znacznie wygodniejsze dla organów państwowych i samorządowych, które muszą obsługiwać mniejszą ilość przepływów środków finansowych, ale rezultat jest ten sam – niezależnie od tego, czy środki na subwencję będą pokryte z wpłat podatkowych, czy z innych środków, to kwota, którą musi zapłacić JST, i tak się nie zmieni.

Należy zatem uznać, że w zakresie korekty zamożności zmiany systemu są bardziej pozorne niż rzeczywiste, a najważniejszą z nich, choć najmniej spektakularną, jest wyrównanie proggu, od którego należy partycypować w koszcie subwencji.

4. POZOSTAŁE ZMIANY

Kolejną zmianą jest wprowadzenie do systemu nowej jednostki, czyli miast na prawie powiatu. Projektodawca wyliczył dla nich osobny udział w dochodach z podatków dochodowych, będący pomniejszoną sumą udziału gminy i powiatu. Wskutek powyższego jednostka ta dostaje nieco mniej niż gmina i powiat razem. Zgodnie bowiem z przeprowadzonymi przez Ministerstwo Finansów analizami miasta na prawach powiatu mają inną strukturę wydatków bieżących netto i potrzeby rozwojowe niż gminy i powiaty. Pozwoli to na inny

przepływ środków niż w przypadku pozostałych wymienionych jednostek. Jednocześnie projektodawca nie przychylił się do postulatów o traktowanie na innych warunkach gmin wiejskich, a argumentował to sporymi różnicami wydatkowymi i rozwojowymi w zakresie samej kategorii gmin wiejskich, które różnią się między sobą w dużo większym stopniu niż miasta na prawach powiatu. Zmianę należy ocenić pozytywnie jako uelastyczniającą dotychczasowy system.

Ostatnią z głównych zmian wymienianych przez projektodawcę jest połączenie dotychczasowych rezerw w jedną rezerwę uzupełniającą, stanowiącą 1,0% kwoty potrzeb finansowych ustalonych dla wszystkich JST, powiększoną o 700 mln zł. Zmiana ta ma raczej charakter porządkujący i techniczny aniżeli systemowy.

5. ISTOTA DOKONYWANYCH ZMIAN

Jak było wspomniane na początku, podstawowym celem projektodawcy jest ekonomiczne wzmocnienie samorządów poprzez częściowe zrekompensowanie zmian wprowadzonych w ostatnich latach oraz ustabilizowanie sytuacji finansowej JST.

Zgodnie z wyliczeniami przedstawionymi przez wnioskodawcę wskutek wprowadzenia zmian dochody budżetu państwa z tego tytułu w najbliższym roku spadną o 102 100 mln zł, a wydatki – o 77 300 mln zł. JST zyskają natomiast dochody w wysokości 19 900 mln zł, a ich wydatki spadną o 4900 mln zł. Oznacza to, że JST otrzymają kosztem budżetu państwa o 24 800 mln zł więcej w roku 2025 (o ile ustawa wejdzie w życie do tego czasu). W perspektywie 10-letniej wzrost dochodów JST kosztem budżetu państwa wyniesie natomiast 345 800 mln zł. I wydaje się, że krótkoterminowo to jest istotą reformy.

Zasadniczo system subwencji i dochodów JST jest wypadkową równowagi sił między trzema podmiotami – budżetem państwa, bogatszymi JST, które dopłacają do systemu subwencji, oraz biedniejszymi JST, które korzystają z systemu subwencji. Zawsze zysk jednego z tych podmiotów wiąże się ze stratą co najmniej jednego z pozostałych. W ostatnich latach stratne były bogatsze JST z powodu ograniczenia źródeł finansowania, zyskiwał budżet państwa (dzięki podniesieniu innych opłat, w których samorząd nie ma udziałów), biedniejsze gminy często natomiast zyskiwały wskutek większych dotacji celowych, aczkolwiek nie wszystkie.

Obecnie rząd przedstawia nową optykę – zgodnie z nowymi zmianami mają zyskać bogate i biedne JST, a stracić ma budżet państwa. Minister Finansów wprost deklaruje, że na nowym systemie żadna JST nie straci⁸.

Przez „dosypanie pieniędzy” do systemu można teoretycznie osiągnąć taki cel. Systemowo być może żadna jednostka nie straci, chociaż to będzie można rozstrzygnąć dopiero po poznaniu rozporządzeń w sprawie szczegółowych algorytmów. Trzeba natomiast pamiętać, że system należy postrzegać całościowo, a nie tylko przez pryzmat jednej ustawy.

Istotny jest fakt, że poprzedni rząd istotnie zmniejszył dochody JST, ale jednocześnie rozbudował system dotacji budżetowych, a w ten sposób wspomagał wiele gmin środkami większymi, niż miały dotychczas. Obecny projekt usta-

wy nie ingeruje w system dotacji, lecz ta ustawa tworzy tylko ramy systemowe dla nich, same dotacje są natomiast przyznawane przede wszystkim na podstawie innych ustaw szczegółowych, a nawet aktów niższego rzędu. W związku z powyższym kluczową kwestią będzie to, czy rząd będzie ingerował w system dotacji, czy też utrzyma je na dotychczasowym poziomie. Z wypowiedzi Ministra Finansów wynika, że negatywnie ocenia sposób działania dotacji, nazywa to „polityką kartonowych czeków” i będzie dążył do jej zmiany⁹. Oczywiście takie zmiany mogą polegać na bardziej sprawiedliwym zdaniem rządu podziale kwot dotacji, a nie ich zmniejszeniu, niestety brak jest konkretnych w tej kwestii. Na marginesie można wspomnieć, że jeżeli Minister Finansów uważa, że niektóre JST dostawały w sposób stroniczy zbyt dużo środków finansowych, do czego nie powinno dojść, to zapewne dochody tych JST spadną, co stoi w sprzeczności z deklaracją, że żadna JST nie straci.

Jeśli pozostawi się jednak na boku kwestie jednostkowe, to w zakresie finansów pewne jest to, że na nowych rozwiązaniach zyskają bogatsze JST, podejście legislacyjne i faktyczne do dotacji celowych pozwoli natomiast odpowiedzieć na pytanie, czy wzmocnienie to odbędzie się kosztem budżetu państwa, czy biedniejszych JST.

6. PODSUMOWANIE

Analiza proponowanych przepisów nie pozwala na uznanie, że całościowa propozycja jest rewolucją w finansach samorządu terytorialnego. Zapowiadana reforma dotyczy tylko części tych finansów, a nie porusza nawet tematu systemu dotacji celowych oraz kulawego systemu podatków i opłat lokalnych. Bez dokonania zmian w tych obszarach wszelkie nowe regulacje będą miały tylko charakter częściowy. Nawet w zakresie udziałów podatkowych i subwencji zmiany trudno nazwać rewolucyjnymi. Główne modyfikacje to uniezależnienie (przynajmniej czasowe) samorządów od polityki państwa w zakresie podatków dochodowych oraz zmniejszenie obciążenia subwencyjnego dla silniejszych ekonomicznie JST (czego koszt ma ponieść budżet państwa, choć w ramach dotacji może sobie część tego kosztu zrekompensować kosztem samorządów, głównie tych słabszych ekonomicznie). Pozostałe zmiany są drobniejszymi korektami systemu, korygującymi sposób i cele podziału subwencji, nienaruszającymi jednak rdzenia działania systemu subwencyjnego.

Proponowane zmiany są emanacją polityki polegającej na wzmocnieniu roli silniejszych samorządów kosztem roli państwa w redystrybucji środków finansowych między różne JST. Aby jednak ocenić ich skutek dla uboższych JST, należy poczekać na realne posunięcia rządu w zakresie polityki udzielania dotacji celowych.

Przypisy

¹ Rządowy projekt ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego, druk sejmowy nr 622, <https://www.sejm.gov.pl/Sejm10.nsf/druk.xsp?nr=622>, dostęp: 9.10.2024.

² Tamże.

³ PIT – ang. *personal income tax*.

⁴ CIT – ang. *corporate income tax*.

- ⁵ Ustawa z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego, tekst jednolity Dz.U. z 2024 r. poz. 356.
- ⁶ Ustawa z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych, tekst jednolity Dz.U. z 2024 r. poz. 226 ze zm.; ustawa z dnia 15 lutego 1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych, tekst jednolity Dz.U. z 2023 r. poz. 2805 ze zm.
- ⁷ Dz.U. Nr 78, poz. 483 ze zm.
- ⁸ G. Osiecki, T. Żóćciak, *Wielka reforma Domańskiego. Co się zmieni w finansach państwa?*, opubl. 18.07.2024, <https://www.money.pl/podatki/wielka-reforma-domanskiego-co-sie-zmieni-w-finansach-panstwa-7050207067585440a.html>, dostęp: 9.10.2024.
- ⁹ Tamże.

Bibliografia

Akty prawne

Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r., Dz.U. Nr 78, poz. 483 ze zm.

- Ustawa z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego, tekst jednolity Dz.U. z 2024 r. poz. 356.
- Ustawa z dnia 15 lutego 1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych, tekst jednolity Dz.U. z 2023 r. poz. 2805 ze zm.
- Ustawa z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych, tekst jednolity Dz.U. z 2024 r. poz. 226 ze zm.

Źródła internetowe

Osiecki G., Żóćciak T., *Wielka reforma Domańskiego. Co się zmieni w finansach państwa?*, opubl. 18.07.2024, <https://www.money.pl/podatki/wielka-reforma-domanskiego-co-sie-zmieni-w-finansach-panstwa-7050207067585440a.html>, dostęp: 9.10.2024.

Inne źródła

Rządowy projekt ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego, druk sejmowy nr 622, <https://www.sejm.gov.pl/Sejm10.nsf/druk.xsp?nr=622>, dostęp: 9.10.2024.